

... Ἀπὸ τὴν Ποντιακὴ λαογραφία ...

... Σ Η Μ Α ...

Ο.- Πόντος. Ἀλησμόνητη πατρίδα. Ζωντανεύει τὴν μνήμη της κάθε φορά ὁ ἀντίλαλος τῶν ποντιακῶν τραγουδιῶν. - Τὴν ἐκπομπὴ αὐτὴ γράφει καὶ ἐπιμελεῖται ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης. Στὴ λύρα ὁ Γεώργιος Κουσίδης καὶ ὁ Γιωργούλης Κουγιουμτζίδης.

... τό σῆμα σβῆνει ...

Ο.- Κι' ἂν ὁ ἦχος τοῦ ποντιακοῦ τραγουδιοῦ εἶναι μονότονος, ὅμως ὁλόγλυκεια εἶναι ἡ μελωδία τοῦ σιοποῦ. Μονότονα, μὰ συμβολικά, διαμαρτύρεται ἡ ποντιακὴ ψυχὴ στὴ σκληρὴ μοῖρα, πού ξερρίξωσε τὸ λαό μας ἀπὸ τίς προαιώνιες ἐστίες του. Καὶ θὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ μονότομη τούτη διαμαρτυρία ἀπὸ ὅλες τίς ἐπερχόμενες γενεές, μέχρι πότε θὰ ἐπαληθεύσουν οἱ θρύλοι τοῦ Γένους καὶ θὰ δικαιοθεοῦν τὰ ὄνειρά του. Πέρα ἀπὸ τὴν ἐπίμονη τούτη ψυχικὴ ἀντίδραση, ἡ μελωδία θὰ εἶναι πάντα μιά γλυκειὰ ἀνάμνηση τοῦ δοξασμένου παρελθόντος. Ἔτσι οἱ ἀπλοὶ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ μας ἐπιτελοῦν τὸ ἐθνικὸ τους χρέος στὸ ἀνέραςιο καὶ μὲ τέτοια πίστη πορεύονται σὰν ἐνιαῖα ἐθνικὴ καὶ κοινωνικὴ ὄντοτητα στὸ μέλλον, πρὸς τὰ ἐμπρός.

... Λ Υ Ρ Α (ὑπόκριση) ...

Ἦταν ὥρες εὐγενικῆς καὶ ἡρωϊκῆς ἐξάρσης τῆς ψυχῆς τῶν Ἑλληνοποντίων, πού μέ πείσμα σκόρπισαν τὸ ἐλληνικὸ φῶς στὰ βάθη τῆς ἀνατολῆς καὶ στοὺς μυθικοὺς χρόνους καὶ ἔπειτα μέ τοὺς ἀποικισμοὺς Ἑλλήνων ἀπὸ τὴν Μίλητο καὶ ἀπὸ ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδας στὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ ἔπειτα στὰ ἐνδότερα. Οἱ ντόπιοι ξένοι λαοί, τὰ διάφορα ἐθνάρια, δέν ἀντεῖχαν στὴν ἀκτινοβολία τοῦ ἐλληνικοῦ πνεύματος καὶ ἐξελληνίστηκαν.

Μίλητος, Σινώπη, Ἀμοιόδος, Κοτύωρα, Κερασούντα, Τραπεζοῦντα. Ἦταν μιά πορεία τοῦ ἐλληνισμοῦ ἡρωϊκὴ. Καὶ παρέμεινε ὁ Δυτικὸς Πόντος ἀπὸ τὰ πανάρχαια χρόνια μέχρι τέλους ἐλληνικὸς, ἐλληνικώτατος.

Σινώπη, Ἀμοιόδος, Σαμφούντα δηλαδή, Κοτύωρα, ἡ Ὁρδοῦ μέ τὸ καινούργιο ὄνομα, Κερασούντα. Πόλεις θρυλικές, σύμβολα ἐθνικά, φάροι φωτεινοί. Μέ συγκίνηση ἡ ποντιακὴ ψυχὴ πάλεται κάθε φορά καὶ ἡ σκέψη ἀνάπολεῖ μέ ὑπερηφάνεια τὰ περασμένα, ὅταν ἕνας ἀντίλαλος ποντιακοῦ τραγουδιοῦ θυμίζει καὶ ζωντανεύει μέ τρόπο μαγικὸ τὴν ἰδιαίτερη πατρίδα, πού ἦταν Ἑλλάδα στὸ διάβα τῶν αἰώνων.

... Λ Υ Ρ - Τ Ρ Α Γ ...

Ο.- "Οποια πορεία καί ἂν ἔκαναν οἱ Ἑλληνοπόντιοι, παρέμειναν πιστοί
στὶς παραδόσεις. Πολλές χιλιάδες ποντίων σκόρπισαν σὲ διάφορες περιοχές
τῆς Ρωσίας, ἰδίως στὸ Σοχούμ, Βατούμ, στὴν περιοχή Κάρς. Καί ἐδῶ παρέμειναν
οἱ ἴδιοι. Ταλαιπωρίες, κακουχίες, ὅμως ἄντεχε ἡ ψυχὴ, ἦταν ἀτσάλινη. Μιά με-
λωδία ἀπὸ ἓνα σκοπὸ συγκινοῦσε τὴν ψυχὴ, μὰ δέν ἐξασθενοῦσε τὸ κουράγιο
τῆς. Τὴν ἐνδυνάμωνε περισσότερο.

• • • • • Ο Ρ Γ Α Ν Α (ὑπόκριση) • • • • •

Σοχούμ, Βατούμ, δεκάδες χωριά τὶς περιοχῆς Κάρς - λαμπερά ἀστέρια,
πού σκορποῦσαν φῶς ἑλληνικὸ χρόνια καί χρόνια στὰ μέρη ἐκεῖνα.

• • • • • Ο Ρ Γ Α Ν Α • • • • •

Ο.- Ἡ περιοχή τῆς Ἀργυρούπολης, τῆς Κιμισχανᾶς, ἦταν ξακουστή, ἡ ζήλευ-
τὴ τέχνη τῶν πρωτομαστόρων μεταλλουργῶν ἐδῶ ἔκανε τὸν καταντητὴ νὰ ὑπο-
χωρήσῃ μπροστὰ στὴν ἀξιωσύνη τῶν Ἑλληνοποντίων καί νὰ τοὺς δώσῃ διάφορα
προνόμια. Ἔτσι μὲ τούτῃ τὴν ἀξιωσύνη πῆραν οἱ Ἕλληνες ἐλευθερία.

Πόλεις, κῶμες καί χωριά ἀγαπημένα τῆς Ἀργυρούπολης, Τσίτα, Ζύμονα,
Χάσερα, Καρμούτ, Καστρινέτα, Κοτύλια, ἐπίσης ἀγαπημένα χωριά τῆς Μασούνας,
Καπίκιοῦ, Χαφλίκιοῦ, Ἀγурсα, τὰ χωριά τῆς Γαλίαινας καί τέλος τῆς θρυλι-
κῆς Τραπεζούντας, ἡ Μούζενα, ἡ Κρώμνη, ἡ Ἰμερα, ἡ Σάουτα, τὰ Μεσαρέας, τὸ Κι-
λάδ', ἡ Σπέλια. Τραπεζούντα καί Ἀργυρούπολη, Κιμισχανᾶ, ἀποτελοῦσαν σὲ ὅ-
λη τὴ διάρκεια τῶν αἰώνων κατ'οὐσίαν μιὰ ἑνιαία κοινωνία, μιὰ διοικητι-
κὴ ὁργάνωση. Ἡ αὐτοκρατορία τῶν Κομνηνῶν ἐξ ἄλλου, μὲ πρωτεύουσα τὴν
Τραπεζούντα, εἶχε στὴν δικαιοδοσία της βασικὰ τὶς δύο τοῦτες περιοχές.

• • • • • Λ Υ Ρ Α (ὑπόκριση) • • • • •

Ταξιδεύει ὁ νοῦς στὰ ἅγια ἐκεῖνα χώματα. Ἀναλογιζόμαστε κάθε
φορὰ τὴν μεγίστη συμβολὴ τῶν θρυλικῶν μοναστηριῶν τοῦ Πόντου, τὴν προσ-
φορὰ τῶν ιεραποστόλων τοῦ Ἑθνους, τῶν μοναχῶν, στὸ βωμὸ τοῦ Ἑθνους καί
τῆς θρησκείας. Χωρὶς αὐτοὺς θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ ζήσῃ τὸ Ἑθνος. Ἀπὸ τὴν
Σουμελᾶ, τὸν Ἅγιο Γεώργιο Περιστερεῶνα καί τὴν μονὴ τοῦ Βαζελῶνος, ἀλλὰ
καί ἀπὸ ὅλα τὰ μοναστήρια, μικρὰ καί μεγάλα, ἐκπαρευόταν τὸ φῶς τοῦ ἑλ-
ληνικοῦ πνεύματος καί τῆς χριστιανικῆς πίστεως, πού ἦταν ἡ μονάκριβη ἐλ-
πίδα γιὰ τὴν λύτρωση, πού θὰ ἐρχόταν ἀργὰ γοργὰ, γιὰ τὴν δικαίωση τῶν ὀ-
νείρων τοῦ Γένους, γιὰ τὴν ἀνάστασις. Ἐγκαταλείφθηκαν οἱ τόποι ἐκεῖνοι,
μὰ δέν θὰ λησμονηθοῦν ποτέ, γιατί ὁ λαὸς πού ἔζησε ἐκεῖ, δέν χάθηκε. Οἱ
θρύλοι καί οἱ παραδόσεις, πού ἔγιναν τώρα ἐθνικὴ διεκδίκηση στὴν ψυχὴ
ὅλων τῶν Ἑλλήνων, πού δέν λησμονοῦν ποτέ τὴν Ἰωνία, περιμένουν τὴν ὥρα
γιὰ τὴν ἐπαλήθευσή τους. Κανένας δέν ξέρει τὴν ἱστορικὴ τροχιά τοῦ μέλ-
λοντος. Ὅμως κερδισμένος βγαίνει πάντα ἀπὸ τοὺς λαοὺς ἐκεῖνος ὁ λαός,
πού δέν λησμονεῖ τὸ παρελθόν, πού ξέρει καλὰ τὴν ἱστορία του καί πιστεύει

ἀληθινά στήν ἀξία τῶν ἐθνικῶν του ἰδανικῶν, πού ἔχει ἐμπιστοσύνη στόν
ἴδιο του τόν ἑαυτό. Αἰ εἶναι τέτοιος ὁ ἐλληνικός λαός. Εὐγενικός καί με-
γαλόφυχος, φιλόξενος καί ὑπέροχος, ὅπως δέν λησμονεῖ ποτέ, ὅσοι αἰῶνες
νι' ἄν περάσουν, τήν ἀδικία, πού τοῦ ἔγινε.

. ΛΥΡ Ἡ ΤΡΑΓ

Ο.- Καί τώρα

. Σ Η Μ Α

Ἐπιτρέψτε μας, φίλοι ἀνδραγατοῦ, νά σᾶς μεταδώσουμε ἀνακοινώσεις, πού
ἀφοροῦν ποντιακές καλλιτεχνικές ἐκδηλώσεις

. τό σῆμα σβήνει

Ὁ ποντιακός θίασος Θεσσαλονίκης δίδει στίς 25 Μαρτίου στό Χέρσο
καί Δροσᾶτο Κιλικίς ὑπό τήν αἰγίδα τοῦ Συλλόγου Κιλικισιωτῶν Φοιτητῶν
ποντιακές παραστάσεις μέτ' ἔργον " Ἀς ἔλεπαν τ' ὀμμάτια μ' " τοῦ Στάθου
Εὐσταθιάδη. Τό ποντιακό αὐτό θέατρο καί ἡ παρουσίαση στίς 22 Μαρτίου,
τήν ἐρχόμενη Τρίτη τό βράδυ, ποντιακῶν χορῶν, στήν πόλη τοῦ Κιλικίς, λαμ-
βάνουν χώραν στά πλαίσια τῶν ἐβδομαδιαίων ἐορταστικῶν ἐκδηλώσεων, πού
πραγματοποιεῖ στόν νομό Κιλικίς ὁ Σύλλογος Κιλικισιωτῶν Φοιτητῶν. Πρίν
ἀπό τήν ἐναρξή τοῦ προγράμματος τῶν ποντιακῶν χορῶν, πού θά ἐκτελεστοῦν
ἀπό τήν μεγάλη χορευτική ομάδα τῆς Ἑνώσεως Ποντίων Φοιτητῶν τοῦ Πανε-
πιστημίου Θεσσαλονίκης τήν ἐρχόμενη Τρίτη στό Κιλικίς, θά προηγηθῇ ὀμι-
λία τοῦ συγγραφέως καί διηγητοῦ κ. Στάθου Εὐσταθιάδη σχετική μέ τούς
ποντιακοὺς χορούς. Ἐξ ἄλλου στίς ἀναφερθεῖσες ποντιακές παραστάσεις
συμπράττουν ἐκλεκτοί πόντιοι καλλιτέχνες, ὅπως ὁ πρωταγωνιστής τοῦ πον-
τιακοῦ θεάτρου Μιχάλης Κυνηγόπουλος, ἡ Φρόσω Καλαβρσινοπούλου, ὁ Χρύσανθος,
ὁ Πέτρος Καλπακίδης καί ἄλλοι. Τό ἔργον " Ἀς ἔλεπαν τ' ὀμμάτια μ' " τοῦ
Στάθου Εὐσταθιάδη σκηνοθετεῖται ἀπό τόν ἐκλεκτό καλλιτέχνη καί σκηνοθέ-
τη Βάνια Ὑγρόπουλο.

Ὁ ποντιακός θίασος Θεσσαλονίκης ἐξ ἄλλου ἀνταποκρίθηκε εὐχαρίστως
στήν πρόσκληση τοῦ Συλλόγου "Στέγη Ποντίων Ἀμυνταίου καί Περιχώρων"
καί θά μεταβῇ ἐκεῖ, γιά νά δώσῃ δυό ποντιακές παραστάσεις στίς 27 Μαρτί-
ου μέ τό ἴδιο ἔργο τοῦ Στάθου Εὐσταθιάδη " Ἀς ἔλεπαν τ' ὀμμάτια μ' ".

Τό καλλιτεχνικό τμήμα τοῦ ποντιακοῦ Συλλόγου Βόλου θά δώσῃ προ-
σεχῶς στήν Θεσσαλονίκη ποντιακό θέατρο, τό δέ καλλιτεχνικό τμήμα τῆς
Εὐξείνου Λέσχης Θεσ/ρικής στόμ Κιλικίς τό ἔργο "Φλόγες στόν Πόντο "
στά πλαίσια τῶν ἐκεῖ ἐορταστικῶν ἐκδηλώσεων τῆς φοιτητικῆς ἐβδομάδος
τήν 26ην Μαρτίου.

Τέλος ἡ Ἀδελφότητα Κρωμναίων καί ὁ Σύλλογος Ποντίων Νεαπόλεως
δίδουν ἀπόψε τόν ἐτήσιο χορό τους, ἡ μέν ἀδελφότητα τῶν Κρωμναίων στό

Διεθνές, στή λύρα ὁ Γῶγος Πετρίδης, ὁ δέ σύλλογος Ποντίων Νεαπόλεως στήν Ποντιακή Ἑστία, Βενιζέλου 20 Θεσσαλονίκη, στή λύρα ὁ Γιωργούλης Κουγιουμτζίδης.

• • • • • Σ Η Μ Α • • • • •

Σὺς μεταδώσαμε ἀνακοινώσεις σχετικές μέ ποντιακές καλλιτεχνικές ἐκδηλώσεις.

• • • • • τό σῆμα σβῆνει • • • • •

Ο.- Καί τώρα λίγες ἀφιερώσεις ἐκ μέρους ἀκροατῶν μας πρός συγγενεῖς καί φίλους των.

Τό τραγούδι πού θά ἀκουσθῇ, τό ἀφιερώνουν οἱ Γεωργιάδης καί Παναγιώτης Παπαδόπουλος ἀπό τήν Σουηδία σέ ὅλους τοὺς συγγενεῖς τῶν πού διαμένουν στήν Ἑλλάδα, ὁ Πέτρος καί ἡ Φωτεινή Ἰγνατιάδου ἀπό τήν Δυτική Γερμανία στόν γιό τοῦ Νίκου ὑπηρετεῖ στρατιώτης στήν Ἑλλάδα ὁ Δημήτριος Σιούπης στοὺς συγγενεῖς καί φίλους του στήν Ὀρμα Ἀριδαίας καί Πλατάνι Ἑδέσσης, οἱ ἀδελφές Ζωῆτσα καί Εὐαγγελία Καρανέβα στοὺς συγγενεῖς καί φίλους των στό Εἰρηχώρι, ἡ Πρασκευή Μαραντίδου στήν ἀδελφή της Φωτεινὴ Τερζίδου καί στόν γιό της στὶς Πηγές καί Κάτω Βροντοῦ Δράμας, ὁ Σάββας Βοριτσιάδης ἀπό τήν Δυτική Γερμανία σέ ὅλους τοὺς δικούς του στήν Νέ α Λυκογιάννη Βεροίας, ὁ Λάκης Σαμώκης καί ὁ Χρῆστος Δοσμίδης ἀπό τήν Δυτική Γερμανία στοὺς συγγενεῖς καί φίλους των στήν Γερακαροῦ Λαγκαδᾶ, ὁ Ἀριστείδης Νικολαΐδης στοὺς δικούς του στήν Παναγίτσα Ἑδέσσης, ὁ Ἀτρείδης Γεώργιος πάλι ἀπό τήν Γερμανία στοὺς δικούς του στήν Μακρινίτσα Σερρών, ὁ Ἀριστείδης Πετρίδης στήν ἀνηψιά του Ἑλλη στήν Θεσσαλονίκη καί ἡ Βασιλικὴ Κοπτεροπούλου στόν Ἀναστάσιο Καλαΐδόπουλο στήν Κερκίνη Σερρών.

• • • • • ΛΥΡ - ΤΡΑΓ • • • • •

Ο.- Μέ τόν ἀκόλουθο σκοπό κλείνομε τό πρόγραμμά μας.

• • • • • ΛΥΡ Η ΤΡΑΓ • • • • •

Ο.- Κοντά σας καί πάλι τό ἐρχόμενο Σάββατο αὐτὴ τὴν ὥρα. Τὴν ἐκπομπὴ αὐτὴ γράφει ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης. Στὴ λύρα ὁ Γιωργός Κουσίδης καί ὁ Γιωργούλης Κουγιουμτζίδης.

• • • • • τό σῆμα σβῆνει • • • • •

Σὺς ἀνακοινώσαμε ἀνακοινώσεις σχετικές μέ ποντιακές καλλιτεχνικές ἐκδηλώσεις. Τό τραγούδι πού θά ἀκουσθῇ, τό ἀφιερώνουν οἱ Γεωργιάδης καί Παναγιώτης Παπαδόπουλος ἀπό τήν Σουηδία σέ ὅλους τοὺς συγγενεῖς τῶν πού διαμένουν στήν Ἑλλάδα, ὁ Πέτρος καί ἡ Φωτεινὴ Ἰγνατιάδου ἀπό τήν Δυτική Γερμανία στόν γιό τοῦ Νίκου ὑπηρετεῖ στρατιώτης στήν Ἑλλάδα ὁ Δημήτριος Σιούπης στοὺς συγγενεῖς καί φίλους του στήν Ὀρμα Ἀριδαίας καί Πλατάνι Ἑδέσσης, οἱ ἀδελφές Ζωῆτσα καί Εὐαγγελία Καρανέβα στοὺς συγγενεῖς καί φίλους των στό Εἰρηχώρι, ἡ Πρασκευή Μαραντίδου στήν ἀδελφή της Φωτεινὴ Τερζίδου καί στόν γιό της στὶς Πηγές καί Κάτω Βροντοῦ Δράμας, ὁ Σάββας Βοριτσιάδης ἀπό τήν Δυτική Γερμανία σέ ὅλους τοὺς δικούς του στήν Νέ α Λυκογιάννη Βεροίας, ὁ Λάκης Σαμώκης καί ὁ Χρῆστος Δοσμίδης ἀπό τήν Δυτική Γερμανία στοὺς συγγενεῖς καί φίλους των στήν Γερακαροῦ Λαγκαδᾶ, ὁ Ἀριστείδης Νικολαΐδης στοὺς δικούς του στήν Παναγίτσα Ἑδέσσης, ὁ Ἀτρείδης Γεώργιος πάλι ἀπό τήν Γερμανία στοὺς δικούς του στήν Μακρινίτσα Σερρών, ὁ Ἀριστείδης Πετρίδης στήν ἀνηψιά του Ἑλλη στήν Θεσσαλονίκη καί ἡ Βασιλικὴ Κοπτεροπούλου στόν Ἀναστάσιο Καλαΐδόπουλο στήν Κερκίνη Σερρών.

• • • • • ΛΥΡ - ΤΡΑΓ • • • • •